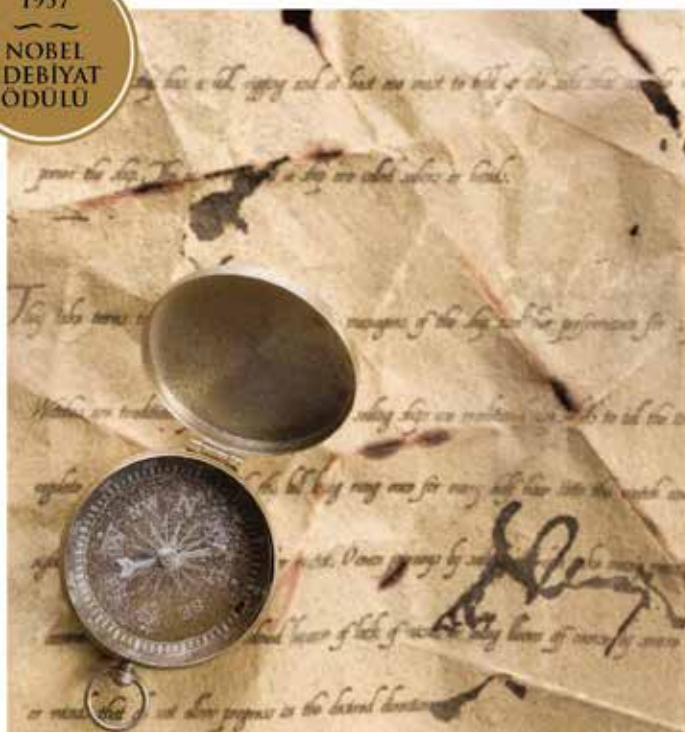

ALBERT CAMUS

YOLCULUK GÜNLÜKLERİ

1957
NOBEL
EDEBİYAT
ÖDÜLÜ

GÜNLÜK

Çeviri: RAMİS DARİ

7.
BASKI

ALBERT CAMUS
YOLCULUK
GÜNLÜKLERİ

Can Modern

Yolculuk Günlükleri, Albert Camus

Fransızca aslından çeviren: Ramis Dara

Journaux de voyage

© 1978, Éditions Gallimard, Paris

© 1993, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1993

7. basım: Eylül 2020, İstanbul

Bu kitabın 7. baskısı 500 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Przemyslaw Rzeszutko

Baskı ve cilt: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri

Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8

Yenibosna-Bahçelievler, İstanbul

Sertifika No: 44066

ISBN 978-975-510-474-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789755104744

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ALBERT CAMUS
YOLCULUK
GÜNLÜKLERİ

GÜNLÜK

1957 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Fransızca aslından çeviren

Ramis Dara

Albert Camus'nün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yabancı, 1982

Mutlu Ölüm, 1991

Tersi ve Yüzü, 1992

İlk Adam, 1994

Yaz, 1994

Başkaldıran İnsan, 1995

Düğün / Bir Alman Dosta Mektuplar, 1995

Sürgün ve Krallık, 1996

Sisifos Söyleni, 1997

Düşüş, 1997

Veba, 1997

Asturya'da İsyân / Bütün Oyunları 1, 2015

Caligula / Bütün Oyunları 2, 2015

Yanlışlık / Bütün Oyunları 3, 2015

Sıkıyönetim / Bütün Oyunları 4, 2015

Adiller / Bütün Oyunları 5, 2015

ALBERT CAMUS, 1913 yılında Cezayir’de dünyaya geldi. Cezayir Üniversitesi’nde sürdürdüğü felsefe öğrenimini sağlık sorunu nedeniyle yarıda bıraktı. 1938’de Paris’e gitti, ilk yapıtları *Tersi* ve *Yüzü* ve *Düğün* bu dönemde yayımlandı. Edebiyat dünyasına asıl girişini, 1942’de yayımlanan *Yabancı* adlı romanı ve *Sisifos Söyleni* başlıklı felsefi denemesi belirledi. Birbirini tamamlayan bu iki yapıtta, varoluşçu izler taşıyan “saçma” felsefesini geliştirdi. *Başkaldıran İnsan*, *Yaz*, *Sürgün* ve *Krallık* isimli eserleriyle hem edebiyat hem de düşünce alanlarında yetkinliğini kanıtladı. *Mutlu Ölüm* ve *İlk Adam* adlı romanları ölümünden sonra yayımlandı. 1957’de Nobel Edebiyat Ödülü’ne değer görülen ve bugün XX. yüzyıl edebiyat ve düşünce dünyasının en önemli adlarından biri kabul edilen Albert Camus, 1960 yılında bir trafik kazasında yaşamını yitirdi.

RAMİS DARA, 1953 yılında Manisa’da doğdu. Konya İmam Hatip Lisesi ve Atatürk Üniversitesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü bitirdi. 1977-1981 yılları arasında Fransızca öğretmenliği, 1981-1985 arasında radyo metin yazarlığı yaptı. 1993-1999 yıllarında *Yeni Biçem* dergisini çıkardı. 1986 yılından beri Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde okutmanlık yapıyor. *İç Sızıları* (1985), *Şiir Çünkü Şiir* (1988), *Edebiyatçı Aydın Değildir* (1998) ve *Kırk Amfora* (1999) başlıklı deneme ve eleştiri kitapları da bulunan Dara, Albert Camus’nün *Düğün*, *Yaz* ve *Mutlu Ölüm* adlı eserleri ile *Yolculuk Günlükleri*’ni dilimize kazandırdı.

İçindekiler

Önsöz	11
ABD / Mart-Mayıs 1946	15
Güney Amerika / Haziran-Ağustos 1949	45

ABD

Mart-Mayıs 1946

Amerika. Yola çıkış. Her yola çıkışa özgü o hafif sıkıntı geçti. Trende Amerika'ya çeşitli ilişkilerde bulunmaya giden psikiyatrist R.yi buluyorum. Gemide kama-ramda olacağını biliyorum, onu nazik ve cana yakın bulduğum için bu hoşuma gitmiyor değil. Kompartımanım- da başlangıçta gürültü patırtı yapan, daha sonra uykuları gelen üç çocuk, onların ufak tefek hizmetçileri, açık renkli gözleriyle, zarif ve iriyarı anneleri ve karşımda ağ-layan ufacık sarışın bir kadın var. Sorunsuz bir yolculuk, biri dışında. Sarışın genç kadına kimi yardımlarda bulu-nuyorum. Rouen'a varmadan önce, uzun bir hayvan kür-kü giymiş ve yüzünde şaşkınlık çizgileri bulunan, iriyarı bir kadın, beni, bu vagondaki herkesin Amerika'ya gidip gitmediği konusunda sorguya çekiyor. Evet, ben oraya gidiyorum. "Evet!" Özur diliyor ve benim oraya ne yap-maya gittiğimi öğrenip öğrenemeyeceğini soruyor. "Kimi konferanslar vermeye." "Yazınsal mı, yoksa bilimsel mi?" "Yazınsal." Elini hızla ağzına götürerek gerçek bir tiyatro çılgılığı atıyor. "Ay, bu ne harika!" diyor. Ve iki saniye sonra gözlerini süzerek ekliyor: "Ben de yazın dünyasındayım." "Gerçekten mi?" diyorum. "Evet, yakında bir şiir kitabı yayımlayacağım." "Çok iyi," diyorum. "Evet, Rosemonde Gérard'dan bir önsöz kopardım. Benim için çok güzel

bir sone yazdı.” “Yaşa.” “Ay, kuşkusuz bu ilk kitabım. Ama yazın dünyasına Rosemonde Gérard’ın bir önsözüyle adım atmak...” “Hangi yayıncıdan çıkacak?” Bana tanımadığım bir yayıncı adı veriyor. Dizelerinin ölçülü uyaklı olduğunu söylüyor: “Çünkü ben klasik türü yeğliyorum. Çağdaş yazın hakkında sizin ne düşündüğünüzü bilmiyorum, ama ben anlamadığımı sevmem,” vb., vb. Rouen’da trenden iniyor ve R.nin New York’taki adresini unuttuğum için Paris’e göndermek istediğim bir telgrafı benim adıma çekmeyi öneriyor. Yanıt alamadığıma göre telgrafı çekmedi.

Yemek vagonunda R.yi buluyorum ve cevizlerini kıramayan ufacık sarışının karşısında yemeklerimizi yiyoruz. Havre’da büsbütün hapı yutmuş görünen küçük kadın yardımımı istiyor. Otobüs beklerken konuşuyoruz biraz. Kadın Philadelphia’ya gidiyor. Otobüs kir pas içinde eski bir cezaevi arabası. Molozlar içinde geniş şantiyelerle, Le Havre. Hava yumuşak. Oregon’un karşısına vardığımızda bunun bir yük gemisi olduğunu fark ediyorum, kocaman, ama sonuçta bir yük gemisi. Gümrük, kambiyo, bir aynasızın içinde adınızı aradığı küçük fiş kutusuyla polis karakolu – arama sırasında tenimde beliren ter damlalarından dolayı kutu belleğimde yer ediyor. Ve sonunda gemideyiz.

Duşu ve WC’siyle dörtlü kamara beşli duruma gelmiş, içinde bir şeyleri devirip dökmeden aksırmak olanaksız. Metrdoteli görmek için yemek salonuna geçmemiz isteniyor. Gerçekte bu, bir güldürü oyununa katılmaktan başka bir şey değil. Metrdotel tıpkı Amerikan filmlerinde görülen Fransızlara benziyor, ayrıca, sağa sola kaş göz işaretlerinden oluşma tikleri var. Uyumlu yemek masaları oluşturmaya çalışıyor ve bu amaçla, akıllı ev sahipleri gibi bir plandan, özellikle tanınmış yolcuların kimilerinin unvanlarından yararlanıyor. Beni doğallıkla ge-

mide bulunan bir gazeteciyle¹ birlikte oturtmak istiyor. Ama şiddetle karşı çıkıyorum, sonuçta R. ile ve –ne harika– adı Jeanne Lorette² olan ufacık sarışınla aynı masayı paylaşıyorum. Güzel kokular içinde çalışan küçük bir Parisli kadın bu, bu sabah, kendisi için her şey demek olan ikizi kız kardeşinden ayrıldığı için ağlamış, ama Philadelphia’ya evleneceği bir Amerikalıyla buluşmaya gidiyordu. R., bu Lorette’in doğallığı, akıllılığı ve nezaketinden hoşnut. Ben de öyle. Ama kamaradan pek hoşnut değiliz. Ortaya konmuş olan ek yatakta yetmiş yaşında yaşlı bir adam kalıyor. Üstümdeki kuşet, ticaretle uğraştığını sandığım orta yaşlı birine ait. R.nin üstünde, Şanghay’a giden, gürültücü, gözüpek bir yüz ifadesi olan bir konsolos yardımcısı bulunuyor. Yerleşiyoruz, ben çalışmaya başlamaya karar veriyorum.

Akşam yemeğinde R.yi, Lorette’le kompartımandaki iriyarı kadını (o kadar da iriyarı değil – tersine ince ve zarif) ve “ticaretle iştigal eden” Meksikalı bir çifti buluyorum yeniden. İki kadın bizim Lorette’e biraz küçümsemeyle bakıyor gibiler. Ama doğal olmakla yetindiği için, içlerinde en niteliklisi de Lorette. Bize tanımadığı kayınvalidesinin kendisine son derece nazik mektuplar gönderdiğini, Amerika’daki kayınvalidelerin olağanüstü kişilikli insanlar olduklarını sandığını söylüyor. Nişanlısı çok dindar biri, ne içki ne sigara içermiş. Lorette’ten yola çıkmadan önce günah çıkartmasını istemiş. Yola çıkış günü kiliseye gitmek için sabah saat altıda kalkmış (önceki günler başvurmuş), ama kilise açılmamıştı, trense erken hareket ediyordu. O da bu durumda orada günah çıkaracağını söylüyordu, o hafif Paris ağzıyla (ama çok

1. Camus geziyi gazeteci sıfatıyla yapıyor.

2. (Fr.) Lorette “yosmacık” anlamına geliyor, Camus’nün işaret ettiği şey bu. (Ç.N.)

kötü ve çok hızlı konuşuyor, söylediğini anlayabilmesi için insanın başını uzatması gerekiyor). “Böyle konuşmayı yeğliyorum, çünkü Amerika’daki, kendisine söylediğim şeyi anlayamayacak ve böylece günahımı bağışlayacak.” Ona böyle durumlarda insanın günahının her zaman bağışlanacağını açıklıyoruz. “Korkunç olanların da mı?” Elbette, diyor R., güvenle. Ve ona kuşkusuz gemide de bir din adamının bulunduğunu belirtiyoruz.

Yemekten sonra R.yle, bu güzelim Lorette’in kaygısını başkalarına anlatarak dağıtmaya çalıştığı, sonuçta bizzat kendi gözünde durumunu güçlendirmek istediği kanısına varıyoruz – ayrıca belki durumu fena da sayılmaz, ama önemli değil. Yine, her ne olursa olsun bu küçük, hoş yaratığa layık olduğu bütün mutlulukları dilemekte birleşiyoruz. Yatış pek sıkıntılı. Gerçek bir koğuş havası. İki kişi horluyor, yaşlı adam ve tüccar. Üstelik, R. ile lombozu açmıştık, ama ihtiyar geceleyin onu kapatıyor. Başkalarının soluğunu soluyormuş duygusunu yaşıyor ve güverteye yatmaya gitmek gibi çılgın bir istek duyuyorum. Yalnız soğuk düşüncesi beni engelliyor. Yedi buçukta uyanış, çünkü sekiz buçuktan sonra kahvaltı yapılamıyor. Sabah çalışma. On ikiyi çeyrek geçe öğle yemeği. Meksikalı bana, Meksika’da Fransız parfüm firmalarının temsilciliğini yaptığını söylüyor, Fransız kalitesini övüyor. Karşımdaki güzel, parlak gözler gururunu yitiriyor biraz ve adamın durumunda çokça sıkılganlık bulunduğu fark ediliyor. Lorette bize, evlerinde Fransa hakkında asla kötü şey söylenmesine izin vermeyeceği güvencesini veriyor. Gözümüzün önünde, yargı yetisiyle dik-kate değer bir Anversli portresi çiziyor. (Anversli erkekler eşlerine bir mücevher aldıklarında, bu ancak yontulmamış bir elmas olur, hiçbir zaman işlenmiş bir yüzük değil. Böylelikle ellerinde sermaye oluşur. Ve kürk mantolar. Her an geçerli birikimler, yani.)

Varoluşçu edebiyatın en önemli temsilcilerinden biri olan Albert Camus, politik söylemlerle sesini yükseltmedi ama fısıldayarak bile depremler yarattı, çağdaşlarını derinden etkiledi.

© Galimard Arjiv

Yolculuk Günlükleri, Albert Camus'nün İkinci Dünya Savaşı ertesinde, 1946'da Amerika Birleşik Devletleri ve 1949'da Güney Amerika'ya yaptığı gezilerde tuttuğu notları kapsıyor.

Birinci yolculukta Camus, ABD'ye kimi zaman hayran kimi zaman eleştirel gözlerle bakan, Yeni Dünya'yı anlamaya ve değerlendirmeye çalışan bir gazeteci kimliğinde. Bir taraftan da başta *Veba* olmak üzere gelecekte kaleme alacağı eserleri tasarlıyor.

Güney Amerika'ya gidişindeyse artık resmî makamlarca davet edilmiş dünya çapında bir yazardır. Bu günlüklerde hasta bedeni, daralan soluğuyla, yorgunluk ve sıkıntılarıyla boğuşan, insanlardan uzak durmaya çalışan bir Camus'yle karşılaşıyoruz.

Kitapta sunulan iki defterin ortak ve çok ilginç yönü, Camus'nün iç dünyasını açmaktan öte yazarın ham notlardan, işlenmiş eserlere nasıl geçiş yaptığını görme şansı vermesi. Nesnel dünyanın, bu dünyadan kaynaklanan duygu ve düşüncelerin edebiyata dönüşümüne tanık olmak, kaçırılmayacak bir fırsat.

#geziyazıları #yenidünya #abd #güneyamerika #yazarlık #anı

Kapak resmi: PRZEMYSŁAW RZESZUTKO

ISBN 978-975-510-474-4

9 789755 104744